'Un sinta den bientu': een bundel om trots op te zijn

= door Jules Marchena =

Nydia Ecury heeft na elf jaar weer een bundel gedichten uitgebracht, "Un sinta den bientu" (Een lint in de wind).

Het is een prachtige bundel geworden met gedichten van een hoog gehalte.
Uit deze gedichten komt Nydia Ecury naar voren als een sterk romantische persoonlijkheid, waarbij wij het woord romantisch niet moeten opvatten in de alledaagse, oppervlakkige betekenis van lief, zacht en dromerig, maar in literair-historische zin.
In de volgende bespreking zal ik eerst enkele romantische kenmerken in de bundel aanwijzen. Daarna zal ik mijn mening over dit boekje geven.

Wat allereerst opvalt in de bundel is de felle gevoelsuiting, een typisch element van de romantische literatuur.
Een voorbeeld hiervan vindt men o.a. in "Wanta pa gosa" (11):

"Si bida su amargura
kima bo gargant' aden,
want'é!
Si bida su amargura
pone awa baster
foi bo wowo,
soport' é!

Ook voor wat betreft de liefde vindt men deze sterke gevoelens:

"Un sinta hanchu,
a grita den bientu
pa penetra
tur porio di bo kueru,
tur nachi di bo alma.
Proklamando
pa henter mundu ta testigu
Mi ta stimabo
Mi ta stimabo!" Un Sinta den bientu. (27)

Ze uit haar verdriet als volgt:

"Lagami yora
Serka bo
Tin un mundu
di doló
ta primi
den mi pechu
Lagami yora
te rementá." (Motibu Mil, 37)

Een tweede romantisch kenmerk is het naast elkaar voorkomen van vreugde en optimisme enerzijds en verdriet en pessimisme anderzijds.
("Zum Himmel jauchzend, zum Tode betrübt"..........).

Vreugde in: *"Oro Otoñal" (9)*

"Stima den otoño
ta un kashu hechu
pa saboriá
sin pensa muchu ...
sin miedu ningun ..."

Ook hoop komt in verschillende gedichten voor, zoals in:

NYDIA ECURY

"Parada" (25)

"Asta ta parsemi
ku un rayo di speransa
ta lombra na horizonte
ketu bai
Kisas flornan brota
un biaha mas, bo sa?"

De levensdrang in:
"Un tiki mas" (49).
Daartegenover zijn de dood en zelfs het doodsverlangen praktisch overal aanwezig in de bundel;

"Lagami yora
te mi rementá ("Motibu Mil," 37):

Het gedicht waarin Nydia zich in al haar felheid en zelfonthulling het sterkst manifesteert is: "Opseshon" (19)
De vlinder zit vastgespeld tegen de wand. Ze fladdert om vrij te komen - vergeefs.
Ze zoekt haar troost in de verte en ontdekt slechts een uitgestrekte vlakte vol met knekels (deze passage herinnert aan het beroemde visioen van de profeet Elias. Toevallig?)

De laatste strofe luidt:

"Barbulèt ku feneta wantá,
opseshoná."

Dus de vlinder, gevangen in het leven, geobsedeerd met het verlangen naar bevrijding.
Dit verklaart misschien het steeds maar bezig zijn met de dood - van haar moeder - haarzelf, een vogel ...

Romantici geloven dat deze wereld de echte niet is.
Zij zijn zich sterk bewust van een andere, onzichtbare maar daarom niet minder werkelijke wereld.
Een wereld van geesten. Dit aspekt komt in haar vorige bundels ook terug. De titel "Bos de Sanger" uit 1976 is in dit verband veelzeggend.
Het duidelijkst komt dit naar voren in "Un sinta den bientu" in het gedicht: "E bishitanan", waarin ze een séance organiseert met twee familieleden. Ze voelt zich sterk verbonden met haar voorouders ("Francisca, mi bisawela a presentá".....)
Aan het slot van het gedicht denkt ze aan haar voorouders, die per schip naar deze streken kwamen:

T'e sanger! T'e sanger
reklamando e hermandat
ku a kuminsá
den barika di un bark'i bela
fo'i dje tempu leu aya."

Heel knap is tussen haakjes de wijze waarop in elke strofe bloemen worden gebruikt om de compositie van dit gedicht meer reliëf te geven.
Een opvallend element bij romantici is ook hun voorliefde voor de natuur, welke zich o.a. uit in veelvuldige natuurbeschrijvingen en -verheerlijkingen.
Deze houding tegenover de natuur ontbreekt bij Nydia Ecury. Waar ze de natuur noemt, is dit meer in symbolische zin: In het gedicht "Parada" (25) vereenzelvigt ze zich met de bloemen:

"Kisas flornan brota
un biaha mas, bo sa?
Promé bientu hisa
nan shinishi,
mi shinishi
keiru mundu henté!"

(Wat een prachtig beeld!).

De natuur als symbool vindt men ook in de volgende klankrijke versregels:

"Bonchi di mi n' sa ki mata
ta bati manera maraka
di Bierna Santu
den mi sintí." ("Den Koba, 33)

GROOT DICHTERES

Maar we zouden Nydia Ecury tekort doen, als we haar uitsluitend zouden zien als een romantisch dichteres, hoe duidelijk ook romantische kenmerken in haar werk te onderscheiden zijn.
Nydia Ecury is oneindig veel meer.
Ze is een groot dichteres, met een zeer sterke inspiratie en een fabuleuze techniek. Haar taalgebruik is trefzeker en haar stijl is nog verder gerijpt dan in de vorige bundels. De beelden, woorden en klanken vloeien als moeiteloos uit haar pen.

ÑAPA. - (23 NOVEMBER 1995)